

Sygn. akt VIII Ka 1051/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Dariusz Niezabitowski

Protokolant: Agnieszka Malewska

W obecności prokuratora Małgorzaty Zińczuk

po rozpoznaniu w dniu 14.02.2013 roku

sprawy R. K. i R. W.

oskarżonego o czyn z art. 222 § 1 kk w zb. z art. 224 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 10 października 2012 roku, sygn. akt XV K 1044/12

I. Wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że :

– za podstawę wymiaru kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec oskarżonych w pkt I przyjmuje art. 224 § 1 kk w zw z art. 224 § 2 kk w zw z art. 11 § 3 kk,

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. K. kwotę 516,60 – pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy (w tym kwota 96,60 – dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy - tytułem podatku VAT – stawka 23 %), jako wynagrodzenie za obronę oskarżonego R. W. przed Sądem II-instancji świadczoną w sprawie z urzędu.

IV. Zwalnia oskarżonych od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

R. K. stanął pod zarzutem tego, że:

I. w dniu 5 maja 2012 roku około godz. 19.05 w B. przy ul. (...) w autobusie linii nr (...) działając wspólnie i w porozumieniu z R. W. dokonał naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego w osobie kontrolera biletów z Urzędu Miejskiego w B. – R. P. podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych oraz stosując przemoc w postaci pchania rękoma zmuszał funkcjonariusza do zaniechania prawnej czynności służbowej,

tj. o czyn z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k.

R. W. stanął pod zarzutem tego, że:

II. w dniu 5 maja 2012 roku około godz. 19.05 w B. przy ul. (...) w autobusie linii nr (...) działając wspólnie i w porozumieniu z R. K. dokonał naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego w osobie kontrolera

biletów z Urzędu Miejskiego w B. – R. P. podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych oraz stosując przemoc w postaci pchania rękoma zmuszał funkcjonariusza do zaniechania prawnej czynności służbowej,

tj. o czyn z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 10 października 2012 roku w sprawie sygn. akt XV K 1044/12 oskarżonych R. K. i R. W. uznał za winnych popełnienia zarzucanych im czynów i za to na mocy art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk skazał ich, a na mocy art. 224 § 2 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył R. K. karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności, zaś R. W. karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 69 § 1, 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonym na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata.

Na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego R. K. grzywnę w wysokości 20 (dwudziestu) stawek dziennych, ustalając wymiar jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych, zaś wobec oskarżonego R. W. grzywnę w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych.

Na mocy art. 72 § 1 pkt 2 kk zobowiązał obu oskarżonych do przeproszenia pokrzywdzonego R. P. na piśmie – listem poleconym skierowanym na adres jego miejsca pracy w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się wyroku.

Na mocy art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonych grzywien zaliczył obydwu oskarżonym okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 5 maja 2012 roku do dnia 6 maja 2012 roku, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny.

Zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwoty 80 złotych (R. K.) i 170 złotych (R. W.) tytułem opłaty i obciążył ich pozostałymi kosztami sądowymi w częściach równych tj. w kwotach po 70 złotych.

Powyższy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść obydwu oskarżonych zaskarżył Prokurator.

Powołując się na przepisy art. 427 § 1 i 2 k.p.k., art. 438 pkt 1 k.p.k. rozstrzygnięciu zarzucił :

- obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 224 § 1 k.k. polegającą na nie wskazaniu tego przepisu przy powołaniu podstawy wymiaru kary za czyn zarzucany oskarżonym, w sytuacji, gdy przyjęty za podstawę wymiaru kary przepis art. 224 § 2 kk nie zawiera sankcji i odsyła do § 1.

- obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 kpk poprzez wskazanie w komparycji wyroku opisu czynu zarzucanego oskarżonym niezgodnie z treścią czynu zarzucanego im w akcie oskarżenia poprzez dodanie słów „ w ten sposób, że prawą ręką chwycił ją za szyję, po czym wypchnął pokrzywdzoną z lokalu, czym zmusił w/w do zaniechania prawnej czynności służbowej”, a następnie uznanie oskarżonych za winnych popełnienia tegoż czynu.

W oparciu o powyższe zarzut Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W toku rozprawy apelacyjnej skarżący zmodyfikował swe stanowisko (k.132), i z uwagi na dokonaną przez Sąd Odwoławczy korektę wskazanego w zarzucie z pkt II uchybienia w trybie art. 105 kpk, odstąpił od popierania tegoż zarzutu. Jednocześnie zmodyfikował końcowy wniosek apelacyjny, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez wskazanie w podstawie prawnej wymiaru kar pozbawienia wolności, orzeczonych wobec oskarżonych dodatkowo przepisu art. 224 § 1 kk

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Prokuratora w kształcie zmodyfikowanym na rozprawie odwoławczej jest zasadna i w zakresie zgłoszonego postulatu zmiany zaskarżonego orzeczenia zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy przede wszystkim stwierdzić, iż Sąd I instancji w oparciu o właściwie oceniony i przeanalizowany materiał dowodowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Dokonał przy tym trafnej analizy wszystkich ujawnionych w sprawie dowodów, ocenił je zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczeniem życiowym, słusznie uznając, że bezspornymi dowodami winy oskarżonych w zakresie przypisanego im czynu są przede wszystkim szczegółowe i konsekwentne zeznania pokrzywdzonego R. P.. Nie bez znaczenia są również wyjaśnienia samych oskarżonych, którzy przyznali się do popełnienia czynu, potwierdzając, iż w celu uniknięcia kontroli biletów, rzeczywiście wypchnęli kontrolera (pokrzywdzonego) z autobusu. Ustalony w tym zakresie przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, także w zakresie sposobu zachowania obydwu oskarżonych (tzw. czynności sprawcze) nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, zaś sygnalizowana pierwotnie przez Prokuratora w skardze apelacyjnej usterka, związana z niewłaściwym opisem czynu, wskazanym w komparycji orzeczenia, to wg Sądu Okręgowego nic innego jak efekt oczywistej omyłki pisarskiej (błędu) podczas komputerowego przepisywania zarzutów z aktu oskarżenia. Z uwagi na brak zastrzeżeń apelującego co do poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, bardziej szczegółowa analiza wyroku w tym zakresie, jawi się jako niecelowa, tym bardziej iż skarżone orzeczenie zostało wydane na posiedzeniu w trybie art. 335 kpk w efekcie uprzednich uzgodnień poczynionych pomiędzy oskarżonymi oraz Prokuratorem (k. 34, 38, 63), przy braku sprzeciwu ze strony pokrzywdzonego.

W świetle wskazanych wyżej dowodów w sposób bezsporny wynika, iż obydwaj oskarżeni działając wspólnie i w porozumieniu swoim zachowaniem wypełnili znamiona przestępstwa z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Mając na uwadze treść zarzutu prokuratora z pkt I skargi apelacyjnej należy podkreślić, że obraza przepisów prawa materialnego (*error iuris*) może polegać na błędnej wykładni przepisu, zastosowaniu niewłaściwego przepisu lub zastosowaniu go w niewłaściwy sposób, zastosowaniu danego przepisu, mimo zakazu określonego rozstrzygnięcia, lub niezastosowaniu normy, której stosowanie było obowiązkowe. Podzielić zatem należy tezę, że naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych (*vide* postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 roku, V KK 89/o8, OSNwSK 2008/1/1183).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt stanu faktycznego niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż zarówno zarzut apelacji oskarżyciela publicznego, jak i wywody przytoczone na jego poparcie w pełni zasługują na aprobatę. Sąd Okręgowy podzielił również wniosek odwoławczy apelującego, z tym jednak zastrzeżeniem, iż uznał, że zasługiwał on na aprobatę w kształcie przedstawionym w toku rozprawy apelacyjnej, kiedy to rzecznik oskarżenia wniósł o zmianę kwestionowanego wyroku. Wprawdzie zaskarżone orzeczenie zostało wydane w trybie art. 335 kpk co niesie ze sobą określone obwarowania, to jednak sugerowana finalnie przez autora apelacji jego korekta, żadną miarą wg Sądu Okręgowego nie będzie naruszała w/w przepisu w zakresie uzgodnień poczynionych pomiędzy oskarżonymi, a Prokuratorem. Te bowiem odnoszą się do kwestii zasadniczych tj. kary, środka karnego oraz w świetle aktualnego orzecznictwa, także kosztów postępowania. Rozciąganie zaś owej swoistej umowy pomiędzy stronami, również na aspekt właściwej kwalifikacji prawnej czynu, którego dopuścili się oskarżeni, byłoby wg Sądu Odwoławczego zbyt daleko idące, choć niewątpliwie tenże Sąd oceniając trafność orzeczenia zapadłego w tym trybie, jest zobligowany do kontroli tejże kwestii, którą w uzasadnionych wypadkach zobligowany jest skorygować.

W realiach niniejszej sprawy należy wskazać, że Sąd I instancji w sposób prawidłowy uznał, iż zachowanie oskarżonych polegające na stosowaniu przemocy pod adresem pełniącego obowiązki służbowe kontrolera biletów R. P. w celu zmuszenia go do zaniechania prawnej czynności służbowej (art. 224 § 2 k.k.) przy jednoczesnym naruszeniu nietykalności cielesnej pokrzywdzonego (k. 222 § 1 k.k.) stanowi jedno przestępstwo kwalifikowane z obu w/w wymienionych przepisów, pozostających w zbiegu kumulatywnym (art. 11 § 2 k.k.) – por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 1999 roku w sprawie sygn. akt III KKN 376/97, OSNKW 1999/9–10/55, Lex 37471.

Mając na uwadze, iż w wypadku określonym w art. 11 § 2 k.k. Sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, słusznie Sąd Rejonowy nie wymienił w podstawie wymiaru kary art. 222 § 1 k.k. i zawarł w niej art. 224 § 2 k.k. Co jednak istotne, uwadze Sądu I instancji umknęła okoliczność, którą trafnie podniósł skarżący, że art. 224 § 2 k.k. nie zawiera elementu pozwalającego na traktowanie go jako samodzielnej podstawy wymiaru kary, tj. sankcji i w tym zakresie odwołuje się do § 1 przedmiotowego przepisu – „tej samej karze (co w § 1) podlega (...)”. W tym stanie rzeczy przyjęta przez Sąd I instancji podstawa wymiaru kary z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. nie mogła się ostać. W konsekwencji należało zmienić zaskarżony wyrok w ten sposób, że za podstawę wymiaru kar orzeczonych wobec oskarżonych przyjęto art. 224 § 1 k.k. w zw. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.

W pozostałym zakresie wyrok należało utrzymać w mocy uznając, iż nie zawiera on błędów, które Sąd Odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu.

O kosztach obrony z urzędu oskarżonego R. W. orzeczono na mocy § 2 ust. 3 i § 14 ust. 2 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze Sąd orzekł na mocy art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 kpk, kierując się zasadą słuszności.